Φως Ιλαρόν

Μηνιαία Έκδοση της Ενορίας Αγίου Γεωργίου Περιβολίων Ρεθύμνου. Έτος 4ο, φ. 43. Απρίλιος 2016

Τι είναι και τι περιέχει η Καινή Διαθήκη

Η *Καινή Διαθήκη* είναι το δεύτερο μέρος της Αγίας Γραφής των χριστιανών, που πρώτο μέρος της έχει την *Παλαιά Διαθήκη*.

Για την *Παλαιά Διαθήκη* μιλήσαμε στα δύο προηγούμενα τεύχη της έκδοσής μας. Σε αυτό το τεύχος, Θεού θέλοντος, θα πούμε λίγα λόγια για την *Καινή Διαθήκη*.

Η σημασία της ονομασίας «Καινή Διαθήκη»

Στην πραγματικότητα, παλαιά και καινή διαθήκη ονομάζονται οι υποσχέσεις του Θεού προς τους ανθρώπους για τη σχέση Του με αυτούς. Η Παλαιά Διαθήκη είναι η υπόσχεση του Θεού προς τον αρχαίο λαό των Εβραίων (Ισραήλ), ότι, όσο παραμένουν πιστοί σε Αυτόν, θα τους ευλογεί και θα τους προστατεύει, καθώς και ότι θα στείλει το Μεσσία (το Χριστό), που θα είναι ο αιώνιος σωτήρας και βασιλιάς του λαού του Θεού.

Η Καινή (=καινούργια) Διαθήκη είναι η διαβεβαίωση του Θεού στην ανθρωπότητα, σε όλους τους λαούς της γης, ότι ο Μεσσίας ήρθε και είναι ο Ιησούς από τη Ναζαρέτ, και η υπόσχεσή Του ότι όλοι όσοι θα ζήσουν σύμφωνα με τη διδασκαλία του Ιησού Χριστού θα κληρονομήσουν τη βασιλεία των ουρανών, δηλαδή τον παράδεισο.

Οι υποσχέσεις αυτές ονομάζονται διαθήκες, όπως εξηγεί ο απόστολος Παύλος στην *προς Εβραίους επιστολή* (που βρίσκεται μέσα στο βιβλίο που λέμε *Καινή Διαθήκη*), **επειδή κάθε διαθήκη ισχύει με το θάνατο εκείνου που τη συνέταξε, και η διαθήκη του Θεού,** με την οποία κάνει τους ανθρώπους κληρονόμους της βασιλείας Του, **ισχύει μετά το θάνατο του Ιησού Χριστού**, που είναι ο Υιός του Θεού και Θεός, το ένα από τα τρία πρόσωπα της τριαδικής Θεότητας, της Αγίας Τριάδας (δείτε σχετικά στην *προς Εβραίους επιστολή*, κεφ. 19, στίχοι 16-17).

Η Παλαιά Διαθήκη δεν είναι τίποτε άλλο, παρά η προετοιμασία των ανθρώπων για την Καινή Διαθήκη. Όπως η Καινή Διαθήκη (δηλαδή η υπόσχεση του Θεού προς τους ανθρώπους για την κληρονομιά της βασιλείας των ουρανών) επισφραγίστηκε με το αίμα του Κυρίου μας Ιησού Χριστού, το οποίο χύθηκε στο σταυρό και βρίσκεται επίσης στο ποτήριο της θείας μετάληψης, έτσι και η Παλαιά Διαθήκη επισφραγιζόταν με το αίμα των ζώων, που θυσίαζαν οι Εβραίοι κατά τη λατρεία του αληθινού Θεού στο αρχαίο Ισραήλ. Οι θυσίες ζώων ήταν συνηθισμένη πρακτική λατρείας σε όλες τις θρησκείες. Μόνο που οι ειδωλολατρικές θρησκείες, αυτά τα ζώα τα πρόσφεραν στους «θεούς» (και πολλές φορές θυσίαζαν και ανθρώπους!), ενώ στην Παλαιά Διαθήκη οι θυσίες ανθρώπων απαγορεύονται και οι θυσίες των ζώων προσφέρονται για τη συγχώρηση των αμαρτιών των ανθρώπων, είναι δηλαδή συμβολισμός (προτύπωση) της θυσίας του αναμενόμενου Μεσσία, του Χριστού, που θα έσωζε τους ανθρώπους με τη δική Του θυσία, το θάνατό Του.

Μόνο που (όπως εξηγεί ο απόστολος Παύλος) το αίμα των ζώων δεν εξαφανίζει τις αμαρτίες και δεν τελειοποιεί τον άνθρωπο. Αυτό το κάνει μόνο το άγιο αίμα του Ιησού Χριστού (*προς Εβραίους επιστολή*, κεφάλαια 9 και 10).

Ο όρος «καινή διαθήκη» είναι παρμένος από την Αγία Γραφή. Στην Παλαιά Διαθήκη ο Θεός, μέσω του προφήτη Ιερεμία, λέει: «ιδού, έρχονται ημέρες, κατά τις οποίες θα συντάξω για το λαό των Ιουδαίων μια νέα διαθήκη» (στο αρχαίο: *διαθήκην καινήν*) «…θα δώσω νόμους στο μυαλό τους και θα τους γράψω στην καρδιά τους· και θα είμαι ο Θεός τους και εκείνοι θα είναι ο λαός μου· όλοι θα με γνωρίζουν και εγώ θα συγχωρήσω τις αμαρτίες τους» (*βιβλίο του Ιερεμία*, στην Π.Δ., κεφ. 38, στίχ. 31-34). Η νέα αυτή διαθήκη βεβαίως δεν απευθύνεται μόνο στους Ιουδαίους (τους Εβραίους), αλλά στο συμβολικό «νέο Ισραήλ», σε όλη την ανθρωπότητα, που είναι προσκα-

λεσμένη για τη βασιλεία του Θεού μέσω του Ιησού Χριστού και της Ορθόδοξης Εκκλησίας Του.

Στην Καινή Διαθήκη, ο Ιησούς Χριστός, όταν κοινώνησε τους μαθητές Του κατά το Μυστικό Δείπνο, είπε: «αυτό το ποτήρι είναι η καινή διαθήκη, με το αίμα μου, που χύνεται για εσάς» (*κατά Λουκάν ευαγγέλιο*, κεφ. 22, στίχος 20).

Έτσι, όπως τα βιβλία των αρχαίων προφητών συγκεντρώθηκαν σε μια συλλογή, η οποία ονομάστηκε Παλαιά Διαθήκη (δηλαδή η παλαιά έκφραση του θελήματος και της υπόσχεσης του Θεού), έτσι τα βιβλία των μαθητών του Χριστού συγκεντρώθηκαν σε μια συλλογή, η οποία ονομάστηκε Καινή Διαθήκη.

Ποια είναι αυτά τα βιβλία των μαθητών του Χριστού, που αποτελούν την Καινή Διαθήκη;

Α) Τα τέσσερα ευαγγέλια και οι συγγραφείς τους

Στην αρχή του βιβλίου που ονομάζεται Καινή Διαθήκη βρίσκονται τα τέσσερα ευαγγέλια: το *κατά Ματθαίον*, το *κατά Μάρκον*, το *κατά Λουκάν* και το *κατά Ιωάννην*, τα οποία διηγούνται τα βασικά σημεία της ζωής και της διδασκαλίας του Ιησού Χριστού, με σημαντικότερα γεγονότα τη σταύρωση και την ανάστασή Του.

Η αρχαία λέξη «ευαγγέλιο» σημαίνει «καλή είδηση» και υπάρχει στην αρχή του *κατά Μάρκον ευαγγελίου*, το οποίο ξεκινά με τη φράση: «αρχή του ευαγγελίου του Ιησού Χριστού, του υιού του Θεού». Στην πραγματικότητα, ***ένα ευαγγέλιο υπάρχει:*** το ευαγγέλιο του Ιησού Χριστού, δηλαδή **η καλή είδηση ότι ο Υιός του Θεού έγινε άνθρωπος, για να κάνει κάθε άνθρωπο υιό του Θεού**. Γι' αυτό, τα τέσσερα βιβλία, που αφηγούνται τα γεγονότα της επίγειας ζωής και δράσης του Χριστού, οι χριστιανοί τα ονόμασαν ευαγγέλια.

Επειδή λοιπόν υπάρχει μόνον ένα ευαγγέλιο, το ευαγγέλιο του Ιησού Χριστού, το οποίο όμως είναι γραμμένο με τέσσερις διαφορετικές μορφές, γι' αυτό δεν λέμε «το ευαγγέλιο του Ματθαίου», «του Μάρκου», «του Λουκά» και «του Ιωάννη», αλλά «το κατά Ματθαίον ευαγγέλιο» (δηλαδή το ευαγγέλιο του Χριστού, κατά το Ματθαίο = σύμφωνα με το Ματθαίο), «το κατά Μάρκον», «το κατά Λουκάν» και «το κατά Ιωάννην».

Αυτά τα τέσσερα βιβλία μαζί ονομάζονται «το τετράμορφο ευαγγέλιο» ή «τετραβάγγελο».

Το παλαιότερο από τα τέσσερα ευαγγέλια είναι το *κατά Μάρκον*. **Ο άγιος ευαγγελιστής Μάρκος** ήταν μαθητής του αποστόλου Πέτρου, όμως η μητέρα του ήταν μαθήτρια του Κυρίου. Στο σπίτι της είχε γίνει η κάθοδος του Αγίου Πνεύματος, πενήντα μέρες μετά την ανάσταση του Χριστού, και μάλλον εκεί έγινε και ο Μυστικός Δείπνος. Ο Μάρκος, ως παιδί, πρέπει να γνώρισε το Χριστό και μάλλον είναι ο «νεανίας» που είχε ακολουθήσει κρυφά το Χριστό και τους μαθητές Του μετά το Μυστικό Δείπνο τυλιγμένος με ένα σεντόνι και είδε τη σύλληψη του Κυρίου στον Κήπο της Γεθσημανή. Αυτό το αναφέρει ο ίδιος ο Μάρκος στο κεφάλαιο 14 του *κατά Μάρκον ευαγγελίου*, στους στίχους 51-52.

Ο ευαγγελιστής Ματθαίος είναι ένας από τους 12 αποστόλους και, για να γράψει το ευαγγέλιο, είναι φανερό ότι χρησιμοποίησε ως πηγή και το *κατά Μάρκον*, στο οποίο πρόσθεσε τις δικές του πληροφορίες, που ξεκινούν από τη γέννηση του Χριστού.

Το ευαγγέλιό του γράφτηκε δεύτερο, αλλά μπήκε πρώτο στη συλλογή της Καινής Διαθήκης, επειδή αρχίζει να διηγείται την ιστορία του Ιησού Χριστού, όχι απλώς από τη γέννησή Του, αλλά από ένα κατάλογο των προγόνων Του (της γενεαλογίας Του), που ήταν απαραίτητος για να καταλάβουν οι Εβραίοι αναγνώστες του ότι ο Ιησούς ήταν γνήσιος Εβραίος και όχι κάποιος με άγνωστη προέλευση. Βέβαια, οι πρόγονοι που αναφέρει ο άγιος Ματθαίος είναι οι πρόγονοι του αγίου Ιωσήφ, του αρραβωνιαστικού της Παναγίας, όμως από τον παππού του Ιωσήφ και πίσω, μέχρι τον Αβραάμ, είναι και πρόγονοι της Παναγίας, δηλαδή του Χριστού.

Ο ευαγγελιστής Λουκάς ήταν γιατρός, στενός φίλος και συνεργάτης του αποστόλου Παύλου. Ίσως ήταν και μαθητής του Παύλου. Όμως, κατά μία άποψη, ήταν ένας από τους 70 μαθητές του Χριστού, τους οποίους αναφέρει ο ίδιος ο Λουκάς στο κεφ. 10 του *κατά Λουκάν ευαγγελίου*, και μάλιστα ίσως είναι ο ένας από τους δύο αποστόλους που συνάντησαν τον Κύριο μετά την ανάστασή Του στο δρόμο προς Εμμαούς, πράγμα που επίσης αναφέρει ο Λουκάς στο τελευταίο κεφάλαιο του βιβλίου του.

Ο άγιος Λουκάς χρησιμοποίησε ως πηγές το *κατά Μάρκον* και το *κατά Ματθαίον ευαγγέλιο*, αλλά συμπλήρωσε με πολλές πληροφορίες, που αρχίζουν τη διήγηση της ιστορίας του Χριστού

από πολύ νωρίς, από τον Ευαγγελισμό της Θεοτόκου, και ακόμη πιο πίσω, από την εγκυμοσύνη της αγίας Ελισάβετ, μητέρας του αγίου Ιωάννη του Προδρόμου.

Ο Λουκάς είναι ο ευαγγελιστής που δίνει τα περισσότερα στοιχεία για την Παναγία και τα παιδικά χρόνια του Κυρίου και οι φιλόλογοι θεωρούν ότι συνάντησε την Παναγία και πήρε πληροφορίες από την ίδια. Η αρχαία παράδοση της Εκκλησίας λέει ότι ο άγιος Λουκάς είναι ο πρώτος που ζωγράφισε την Παναγία και η αγία μορφή Της έμεινε στην ιστορία από κάποιες αρχαίες εικόνες της, που είχε αγιογραφήσει ο ευαγγελιστής Λουκάς.

Ο ευαγγελιστής Ιωάννης είναι ένας από τους 12 μαθητές του Κυρίου και μάλιστα ο μικρότερος σε ηλικία, προς τον οποίο φαίνεται ότι ο Κύριος εκδήλωνε μια κάπως αυξημένη στοργή και προστατευτικότητα, γι' αυτό και, όπως γράφει ο ίδιος ο Ιωάννης, ήταν ο «αγαπημένος μαθητής» του Ιησού. Ο άγιος Ιωάννης έγραψε το ευαγγέλιο μετά τους άλλους τρεις ευαγγελιστές και φαίνεται ότι θέλησε να συμπληρώσει τις δικές τους διηγήσεις, γι' αυτό και αφηγείται κυρίως επεισόδια που λείπουν από τα άλλα τρία ευαγγέλια.

Το *κατά Ιωάννην ευαγγέλιο* είναι γραμμένο με φιλοσοφικό τρόπο, επειδή μάλλον απευθυνόταν σε αναγνώστες με φιλοσοφική μόρφωση. Αρχίζει τη διήγησή του (όπως και ο Μάρκος) από τη βάπτιση του Χριστού, δηλαδή όταν ο Κύριος είναι περίπου 30 ετών, αν και στον πρόλογο του ευαγγελίου ο Ιωάννης δίνει ορισμένα πολύ σπουδαία στοιχεία για τη Θεότητα του Χριστού, για την προαιώνια ύπαρξή Του κοντά στο Θεό Πατέρα και για την αποστολή Του στον κόσμο. Εκεί ονομάζει το Χριστό «Λόγο» και «Μονογενή Υιό» του Θεού, ονόματα με βαθιά σημασία, που παίζουν βασικό ρόλο στη διδασκαλία της Εκκλησίας γι' Αυτόν. Γι' αυτό και ο ευαγγελιστής Ιωάννης χαρακτηρίζεται «άγιος Ιωάννης ο Θεολόγος».

Β) Οι Πράξεις των αποστόλων

Μετά το *κατά Ιωάννην ευαγγέλιο*, στην Καινή Διαθήκη βρίσκεται ένα βιβλίο, που λέγεται *Πράξεις αποστόλων*. Συγγραφέας του είναι ο άγιος ευαγγελιστής Λουκάς και αποτελεί συνέχεια του *κατά Λουκάν ευαγγελίου*.

Στο βιβλίο αυτό, ο Λουκάς διηγείται την ιστορία των αποστόλων, δηλαδή των μαθητών του Χριστού, ξεκινώντας από την ανάληψή Του και προχωρώντας στην Πεντηκοστή, δηλαδή την κάθοδο του Αγίου Πνεύματος, που φώτισε τους αποστόλους πενήντα μέρες μετά την ανάσταση του Χριστού (γι' αυτό λέγεται «πεντηκοστή», δηλαδή 50ή ημέρα), και συνεχίζει με τις περιπέτειες των πρώτων χριστιανών, εξηγώντας τον αξιοθαύμαστο τρόπο ζωής τους, που ήταν γεμάτος πίστη, αγάπη και αυτοθυσία. Μιλάει για το μαρτύριο του αγίου Στεφάνου, για τη μετάνοια του αποστόλου Παύλου (που, από θανάσιμος εχθρός των χριστιανών, έγινε απόστολος του Χριστού, μετά από ένα συγκλονιστικό όραμα του θείου Φωτός) και τέλος διηγείται τον αγώνα του Παύλου να μεταδώσει το μήνυμα του Ιησού Χριστού σε όλα τα έθνη, μέχρι που κινδυνεύει να θανατωθεί από τους Ιουδαίους και τελικά φυλακίζεται από τους Ρωμαίους και οδηγείται στη Ρώμη, για να δικαστεί ως ταραχοποιός από το δικαστήριο του αυτοκράτορα.

Οι *Πράξεις των αποστόλων* (όπως και τα ευαγγέλια) είναι ένα συναρπαστικό βιβλίο, με πολλά διδάγματα, που η μελέτη του θα μας βοηθήσει να καταλάβουμε γιατί πολλά πράγματα στο χριστιανισμό γίνονται με τον ένα ή τον άλλο τρόπο, ξεκινώντας από την εποχή των αποστόλων και των πρώτων χριστιανών.

Γ) Οι επιστολές των αποστόλων

Μετά τις *Πράξεις των αποστόλων*, στην Καινή Διαθήκη υπάρχουν επιστολές, δηλαδή γράμματα, που είχαν στείλει κάποιοι από τους αγίους αποστόλους σε διάφορες κοινότητες πρώτων χριστιανών («τοπικές Εκκλησίες», όπως λέμε, δηλ. συγκεντρώσεις χριστιανών σε διάφορες πόλεις) ή σε πρόσωπα. Αυτές οι επιστολές είναι σπουδαίες, γιατί αναφέρονται σε όλα σχεδόν τα ζητήματα ηθικής και πνευματικής ζωής, καθώς και σε σημαντικά θεολογικά ζητήματα, για το ποιος ήταν ο Ιησούς Χριστός και ποια η αποστολή Του στον κόσμο. Οι επιστολές των αποστόλων, δηλαδή, είναι ένας απαραίτητος οδηγός του ανθρώπου, στην προσπάθειά του να πλησιάσει το Θεό.

Οι απόστολοι είχαν γράψει κι άλλες επιστολές, αλλά στην Καινή Διαθήκη περιλαμβάνονται όσες διασώθηκαν. Έτσι, έχουμε 14 επιστολές του αποστόλου Παύλου, 2 του αποστόλου Πέτρου,

3 του ευαγγελιστή Ιωάννη, μία του αγίου Ιακώβου του Αδελφοθέου και μια του αποστόλου Ιούδα (όχι του Ισκαριώτη, που πρόδωσε το Χριστό). Αυτός ο Ιάκωβος και ο Ιούδας είναι δύο από τους λεγόμενους «αδελφούς του Κυρίου», δηλαδή γιοι του αγίου Ιωσήφ από την πρώτη του σύζυγο, που είχε κοιμηθεί πριν εκείνος αρραβωνιαστεί την Παναγία.

Οι 14 επιστολές του αποστόλου Παύλου είναι: *προς Ρωμαίους*, *Α΄* και *Β΄ προς Κορινθίους* (δηλ. 1η και 2η επιστολή προς τους πρώτους χριστιανούς της Κορίνθου), *προς Γαλάτας*, *προς Εφεσίους*, *προς Φιλιππησίους*, *προς Κολοσσαείς* (στην πόλη Κολοσσές της Μικράς Ασίας), *Α΄* και *Β΄ προς Θεσσαλονικείς*, *Α΄* και *Β΄ προς Τιμόθεον*, *προς Τιτον*, *προς Φιλήμονα* και *προς Εβραίους*.

Οι επιστολές των άλλων αποστόλων χαρακτηρίζονται «καθολικές», δηλαδή «συνολικές», πανανθρώπινες (αυτό σημαίνει η λέξη «καθολικός», πολύ πριν τον υιοθετήσει ως όνομά της η σημερινή Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία).

Στη θεία λειτουργία και σε άλλες χριστιανικές τελετές, **όταν ο ψάλτης διαβάζει τον Απόστολο** (πριν ο ιερέας διαβάσει το Ευαγγέλιο), **πρόκειται για ένα απόσπασμα από κάποια επιστολή των αποστόλων** (κυρίως του αποστόλου Παύλου) **ή από τις *Πράξεις των αποστόλων***.

Δ) Η *Αποκάλυψις του αγίου Ιωάννη*

Η Καινή Διαθήκη και ολόκληρη η Αγία Γραφή τελειώνει με τη *Αποκάλυψη του Ιωάννη*.

Είναι ένα μεγάλο και πολύπλοκο όραμα, που είδε ο άγιος απόστολος και ευαγγελιστής Ιωάννης, όταν ήταν ηλικιωμένος και εξόριστος από τους Ρωμαίους στο νησί Πάτμος. Στην πραγματικότητα, είναι «*Αποκάλυψις Ιησού Χριστού*», που δόθηκε στους ανθρώπους μέσω του Ιωάννη. Σύμφωνα με την παράδοση, ο Ιωάννης περιέγραφε όσα έβλεπε και τα έγραφε ο μαθητής του, ο άγιος Πρόχωρος. Γι' αυτό, στις εικόνες συχνά ζωγραφίζονται μαζί.

Η *Αποκάλυψη* περιέχει επτά επιστολές του Ιησού Χριστού προς επτά χριστιανικές κοινότητες της Μικράς Ασίας και, στη συνέχεια, μέσα από ένα είδος ουράνιας θείας λειτουργίας, στην οποία συμμετέχουν άγγελοι, άνθρωποι και ο ίδιος ο Χριστός (με τη συμβολική μορφή θυσιασμένου αρνιού), δίνονται προφητείες για πολλά γεγονότα, που καταλήγουν στη Δευτέρα Παρουσία του Κυρίου, στην ανάσταση των νεκρών και στην περιγραφή του μελλοντικού παραδείσου και της αιώνιας ζωής των ανθρώπων.

Κεντρική θέση στην *Αποκάλυψη* έχει ο αγώνας των χριστιανών ενάντια στον Αντίχριστο (το «Θηρίο», όπως τον χαρακτηρίζει), δηλαδή τον τελευταίο δαιμονικό κοσμοκράτορα (μάλλον δεν θα είναι πολιτικός, αλλά κάτοχος οικονομικής εξουσίας), που οι άνθρωποι θα τον προσκυνήσουν σαν θεό και εκείνος θα σκοτώσει όποιον δεν τον προσκυνήσει. Ο Αντίχριστος θα πέσει από την εξουσία με έναν μεγάλο πόλεμο, τον Αρμαγεδδώνα, και με παρέμβαση του ίδιου του Χριστού.

Αν και τα περισσότερα γεγονότα που περιγράφει η *Αποκάλυψη* είναι δραματικά, όμως το μήνυμά της είναι αισιόδοξο και ενθαρρυντικό: στο τέλος ο Χριστός θα νικήσει, ενώ το Κακό, ο διάβολος και οι συνεργάτες του, θα νικηθούν και θα εξουδετερωθούν για πάντα. Οι νεκροί θα αναστηθούν και, όσοι θα είναι «γραμμένοι στο βιβλίο της ζωής», επειδή ήταν πιστοί και ενάρετοι, θα ζήσουν στη βασιλεία του Θεού, δηλαδή στον παράδεισο. Κάποιοι όμως (οι αμετανόητοι υπηρέτες του ψεύδους, της διαφθοράς και του διαβόλου) δεν θα μπουν στον παράδεισο, αλλά στην κόλαση.

Η *Αποκάλυψη* είναι αδύνατον να ερμηνευτεί με βεβαιότητα. Περιέχει έντονο συμβολικό στοιχείο, που δεν μπορούμε να ξέρουμε ακριβώς με τι είδους γεγονότα θα επαληθευτεί. Μπορούμε να καταλάβουμε μόνο γενικά πράγματα, με τη βοήθεια των ευαγγελίων και των επιστολών των αποστόλων, όπου ο Κύριος και οι απόστολοι δίνουν κάποιες συμπληρωματικές πληροφορίες για τον Αντίχριστο, τη Δευτέρα Παρουσία, την ανάσταση των νεκρών και την αιώνια ζωή.

Αν σας άρεσε αυτό το κείμενο, παρακαλούμε,
δώστε το και σε άλλους να το διαβάσουν.

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΕΝΟΡΙΑΣ ΑΓΙΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΠΕΡΙΒΟΛΙΩΝ ΡΕΘΥΜΝΗΣ
ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΡΕΘΥΜΝΗΣ ΚΑΙ ΑΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ
Τ.Κ. 741 00 ΡΕΘΥΜΝΟ. Τηλ.: 28310 28854 - e-mail: riginiot@gmail.com
ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ - ΕΚΔΟΤΗΣ: Ενορία Αγίου Γεωργίου Περιβολίων Ρεθύμνης
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ: Θεόδωρος Ι. Ρηγινιώτης